

> Retouradres Postbus 16950 2500 BZ Den Haag

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG

**Minister van Justitie en
Veiligheid**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Onze referentie
7496236

Datum 12 mei 2026
Betreft Motie Van de Sanden c.s. (Wet gegevensverwerking
persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische
activiteiten)

Sinds 1 juli 2025 hebben gemeenten conform de Wet gegevensverwerking persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische activiteiten (hierna: de Wet) de wettelijke taak om lokale casusoverleggen te faciliteren. In het kader van de Wet heeft uw Kamer de motie Van de Sanden c.s. aangenomen.¹ Deze motie verzoekt mij onderzoek te doen naar de wettelijke kaders en richtlijnen met betrekking tot de bevoegdheid van burgemeesters om online te monitoren.

Hierbij is gevraagd bijzondere aandacht te hebben voor de rechtmatigheid en noodzaak van online gegevensverzameling door burgemeesters; de impact daarvan op de rolneming van burgemeesters; de impact daarvan op de privacy van burgers en de ethische overwegingen bij het gebruik van online monitoring. Daarnaast is verzocht om in samenspraak met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)/het Nederlands Genootschap van Burgemeesters een handreiking te ontwikkelen betreffende online monitoring die zowel bijdraagt aan de effectieve preventie en bestrijding van radicalisering en terrorisme als de privacy van burgers waarborgt. Via deze brief wil ik uw Kamer informeren over de wijze waarop er uitvoering is gegeven aan deze motie. Het is helaas niet gelukt uw Kamer voor het zomerreces van 2025 te informeren over de bevindingen van het onderzoek en eventuele aanbevelingen.

Samen met lokale en nationale stakeholders zijn de bevoegdheden van burgemeesters op het gebied van online monitoring in het kader van hun taken omtrent het voorkomen van terrorisme en radicalisering verkend. Hieruit is gebleken dat de huidige wettelijke kaders burgemeesters alleen grondslag bieden voor online onderzoek naar personen op het moment dat er sprake is van een concrete aanwijzing dat de openbare orde wordt of dreigt te worden verstoord. Dit is bij het (vroegtijdig) signaleren en voorkomen van radicalisering niet aan de orde. Ook de wettelijke taak die gemeenten hebben om lokale casusoverleggen te faciliteren biedt hen geen grondslag tot online monitoring. Een onderzoek naar de impact van dergelijke monitoring op de privacy van burgers en de ethische overwegingen die hierbij komen kijken, is daarom niet aan de orde. Het online monitoren of signaleren van radicalisering is dan ook vooral een taak die blijft voorbehouden aan politie en inlichtingendiensten.

Online radicalisering is een complex fenomeen: het vindt vaak snel, onopgemerkt en subtiel plaats, waardoor tijdig signaleren en ingrijpen lastig is. Er zijn

¹ Kamerstukken I 2024-2025, 36225, nr. 1.

indicatoren maar er is geen 'checklist' van gedragingen die wijzen op (online)radicalisering. Om vroegtijdig in te kunnen grijpen in een mogelijk radicaliseringsproces, is het belangrijk om mogelijke signalen te herkennen en zorgen bespreekbaar te maken. Hier speelt de lokale aanpak, waar gemeenten regievoerders van zijn, een cruciale rol in. Bewustwording van de kaders, bevoegdheden en interventiemogelijkheden bij gemeenten is dan ook een belangrijke eerste stap. Hiertoe is aan de hand van gesprekken met gemeenten en de VNG het verdiepingsdossier 'online radicalisering' ontwikkeld.² Dit bevat een richtlijn over het herkennen van online radicalisering en schetst de kaders voor wat betreft de (on)mogelijkheden van onlineonderzoek. Deze kaders komen voort uit de door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gepubliceerde handreiking gericht op online onderzoeksmogelijkheden voor gemeenten.³ Hierin zijn, in samenwerking met de VNG, juridische kaders, een stappenplan en veelgestelde vragen en antwoorden opgenomen. Om gemeenten te helpen in de praktijk, zijn door de VNG tevens een protocol online onderzoek en een visuele gebruiksaanwijzing gedeeld.⁴ Daarnaast verzorgt de Expertise-unit Sociale Stabiliteit van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid verspreid over 2026 in samenwerking met de NCTV regionale adviseringstrajecten. Tot slot kunnen gemeenten doorlopend contact opnemen met hun lokale adviseurs van de NCTV voor advies.

**Nationaal Coördinator
Terrorisbestrijding en
Veiligheid**

Datum
12 mei 2026

Onze referentie
7496236

Er is zodoende onderzocht of burgemeesters een wettelijke grondslag hebben tot het doen van online onderzoek gericht op personen ten behoeve van de preventie van radicalisering. Dit is niet het geval gebleken. Om toch te voorzien in de wens voor handvatten binnen het online domein, zijn gemeenten op diverse momenten geïnformeerd over de omstandigheden waarin online onderzoek voor hen wel mogelijk is en geadviseerd over de stappen die zij kunnen zetten om online radicalisering tegen te gaan binnen hun bevoegdheden. Hiermee beschouw ik de uitvoering van de motie Van de Sanden c.s. als afgedaan.

De Minister van Justitie en Veiligheid,

D.M. van Weel

² [Verdiepingsdossier 'online' | Nationaal Coördinator Terrorisbestrijding en Veiligheid](#)

³ [Juridisch kader online onderzoek in publiek toegankelijke bronnen door gemeenten in het kader van de openbare orde; Handreiking voor gemeenten voor online onderzoek bij het handhaven van de openbare orde; Veelgestelde vragen over online onderzoek door gemeenten in het kader van de handhaving van de openbare orde](#)

⁴ [Hulp voor gemeenten bij online onderzoek | VNG](#)

Aan de minister van Justitie en Veiligheid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 16950
2500 BZ Den Haag
www.nctv.nl

Datum
11 mei 2026

nota

Beslisnota bij brief - Motie Van de Sanden c.s. (Wet gegevensverwerking persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische activiteiten)

Bijlage(n):

1. Motie Van de Sanden c.s.

1. Aanleiding:

In het kader van de per 1 juli 2025 in werking getreden Wet gegevensverwerking persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische activiteiten (hierna: de Wet) heeft de Eerste Kamer de motie Van de Sanden c.s. aangenomen.¹ Deze motie, ingediend tijdens de behandeling van het wetsvoorstel, verzoekt de regering onderzoek te doen naar de wettelijke kaders en richtlijnen met betrekking tot de bevoegdheid van burgemeesters om online te monitoren. Hierbij zou bijzondere aandacht moeten zijn voor de rechtmatigheid en noodzaak van online gegevensverzameling door burgemeesters; de impact daarvan op de rolneming van burgemeesters; de impact daarvan op de privacy van burgers en de ethische overwegingen bij het gebruik van online monitoring. Tevens is verzocht in samenspraak met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten/het Nederlands Genootschap van Burgemeesters een handreiking te ontwikkelen betreffende online monitoring die zowel bijdraagt aan de effectieve preventie en bestrijding van radicalisering en terrorisme als de privacy van burgers waarborgt. Tot slot verzoekt de motie de Eerste Kamer voor het zomerreces 2025 te informeren over de bevindingen van het onderzoek en eventuele aanbevelingen. Helaas is deze termijn niet gehaald.

2. Geadviseerd besluit:

Instemming met:

- De inhoud van de Kamerbrief en verzending naar de Eerste Kamer.

3. Kernpunten:

In de onderhavige Kamerbrief geeft u aan dat burgemeesters geen wettelijke grondslag hebben om online onderzoek te verrichten naar personen bij (vermoedens van) radicalisering en dat online monitoring vanuit gemeenten in dit kader dan ook niet van toepassing is. Dit maakt tevens dat een onderzoek naar de impact van dergelijke monitoring op de privacy van burgers en de ethische overwegingen die hierbij komen kijken, niet aan de orde is.

De motie verzoekt naast onderzoek naar de wettelijke kaders en eventuele impact van dergelijk onderzoek door burgemeesters ook om een handreiking voor gemeenten. Aan de hand van gesprekken met gemeenten en de Vereniging van

¹ Kamerstukken I 2024-2025, 36225, nr. 1.

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.

Nederlandse Gemeenten (VNG) is door de NCTV het verdiepingsdossier 'online radicalisering' ontwikkeld, met een richtlijn over het herkennen van online radicalisering en kaders voor de (on)mogelijkheden van onlineonderzoek.² Naast dit verdiepingsdossier is door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een handreiking gericht op online onderzoeksmogelijkheden voor gemeenten opgesteld en met gemeenten gedeeld.³ Hierin zijn, in samenwerking met de VNG, juridische kaders, een stappenplan en veelgestelde vragen en antwoorden opgenomen. Om gemeenten te helpen in de praktijk, zijn door de VNG tevens een protocol online onderzoek en een visuele gebruiksaanwijzing gedeeld.⁴ Ook kunnen gemeenten onder andere worden geadviseerd over de mogelijkheden om online radicalisering tegen te gaan middels de regionale adviseringstrajecten die verspreid over 2026 worden verzorgd door de ESS in samenwerking met de NCTV.

Er is zodoende onderzocht of burgemeesters een wettelijke grondslag hebben tot het doen van online onderzoek gericht op personen ten behoeve van de preventie van radicalisering. Dit is niet het geval gebleken. Om toch te voorzien in de wens hun wens voor handvatten binnen het online domein, zijn gemeenten op diverse momenten geïnformeerd over de omstandigheden waarin online onderzoek voor hen wel mogelijk is en geadviseerd over de stappen die zij kunnen zetten om online radicalisering tegen te gaan binnen hun bevoegdheden. Hiermee beschouwt u de uitvoering van de motie Van de Sanden c.s. als afgedaan

4. Toelichting

Burgemeesters hebben een beperkte wettelijke grondslag voor het verrichten van online onderzoek gericht op personen. De huidige wettelijke kaders rondom lokale veiligheid bieden alleen een grondslag tot dergelijk onderzoek op het moment dat er sprake is van een concrete aanwijzing dat de openbare orde wordt of dreigt te worden verstoord. Een dergelijke aanwijzing is bij het (vroegtijdig) signaleren en voorkomen van radicalisering niet aan de orde. Ook de wet gegevensverwerking persoonsgerichte aanpak radicalisering en terroristische activiteiten biedt geen grondslag tot online onderzoek naar personen door burgemeesters.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.**Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.**Fout!

Onbekende naam voor documenteigenschap.

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.
11 mei 2026

Fout! Onbekende naam voor documenteigenschap.

² [Verdiepingsdossier 'online' | Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid](#);

³ [Kamerstukken II 2023-2024, 26643, nr. 287.](#)

⁴ [Hulp voor gemeenten bij online onderzoek | VNG](#)